

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIESTEN

KERTOMUS

VUODELTA 1925

EDUSKUNNAN PANKKIVALIOKUNNALLE

HELSINKI 1926
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

SISÄLTÖ.

	Siv.		Siv.
<i>Taloudellinen kehitys v. 1925</i>	3	<i>Erinäisiä Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita</i>	18
Tuotanto	3	Lausunto valtion kassa- ja tililaitoksen uudistamisesta	18
Hinnat	4	Pankin ohjesäännön ja Pankkivaltuusmiesten johtosäännön uudistaminen	18
Ulkomaankauppa	4	Toimenpiteitä, jotka koskevat yksityisten sitoumuksia Pankille	18
<i>Rahamarkkinat</i>	8	Tilintarkastus	18
<i>Suomen Pankin toiminta</i>	10	Lainausliikkeen tarkastus	19
Lainausliike	10	Katsastukset	19
Valtion sitoumukset	11	Virka- ja palvelusmiesten palkkaus	19
Ulkomaiset suhteet	18	Eläke- ja avustusasioita	19
Setelinanto	12	Diskonttokomiteat	19
Pankin tilinpäätös	18	Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat	20
<i>Kultarahakannan palauttaminen</i>	17		

Taloudellinen kehitys v. 1925.

Vuonna 1925 maamme talous yleensä kehittyi suotuisasti, kuten seuraava katsaus lähemmin osoittaa.

Tuotanto.

Sato oli viime vuonna, jolloin ilmastosuhteet olivat maataloudelle hyvin suotuisat, keskinkertaista parempi. Maanviljelyshallituksen ennakkolaskelmien mukaan tuli viljasta vähän suurempi ja perunoista vähän pienempi sato kuin edellisenä vuonna, jolloin vuodentulo niinkään oli suotuisa. Heinäsato oli jonkun verran pienempi kuin v. 1924. Ruissato, joka v. 1924 lopullisten laskelmien mukaan oli 286,016 tonnia, oli v. 1925 ennakkolaskelmien mukaan 298,503 tonnia. Ohrasta olivat vastaavat luvut 129,952 ja 123,579 tonnia, kaurasta 492,236 ja 525,365 tonnia sekä perunoista 634,132 ja 597,213 tonnia. Peltoheinän sato oli v. 1924 lopullisten laskelmien mukaan 2,400,086 tonnia ja v. 1925 ennakkolaskelmien mukaan 2,125,479 tonnia. Vastaavat satomäärät niittyheinästä olivat 507,078 ja 531,502 tonnia.

Maidontuotannon alalla oli havaittavissa suurta edistystä. Osotuksena siitä on, että voinvientiosuusliike Valiolle sen jäsenmeijereiltä tullut voimäärä oli viime vuonna 245,000 astiaa, kun se v. 1924 oli 185,400, v. 1923 165,800 ja v. 1922 153,500 astiaa.

Vientiteollisuuden tuotanto lisääntyi myöskin vuoteen 1924 verraten. Sahaamattoman puutavaran vienti, joka edellisenä vuonna oli vähän alentunut, lisääntyi viime vuonna 21.2 prosentilla, ollen 3,564,000 m³.

Sahatun puutavaran vientimäärä lisääntyi niinkään, vaikka ainoastaan 2.1 prosentilla, ollen 4,858,000 m³. Puutavaran vienti v. 1925 oli siten suurempi kuin koskaan aikaisemmin. Kun pahvin kysyntä huomattavasti lisääntyi, saattoivat tehtaat lisätä sen tuotantoa, olematta pakotetut käyttämään pahvikoneitansa paperivanukkeen valmistamiseen. Pahvin vienti kasvoi noin 33,000:sta 51,000 tonniin, lähestyen jo sodanedellisiä numeroita. Paperivanukkeen valmistus alentui vastaavasti; sen vienti, joka v. 1924 oli 102,000 tonnia, teki v. 1925 vain 73,041 tonnia. Selluloosan vienti v. 1925 oli 294,318 tonnia, vastaavan määrän ollessa v. 1924 275,100 tonnia, sekä paperin vienti 211,403 tonnia, edellisen vuoden viennin tehdessä vain 183,332 tonnia.

Kotimaista kulutusta varten työskentelevä teollisuus on yleensä toiminut entisessä laajuudessaan. Eräissä teollisuuksissa on vuoden ajalla tapahtunut pienehköjä tuotannon supistuksia. Niitä esiintyi nahka-, villa- ja lasiteollisuudessa sekä pienemmissä tupakkatehtaissa. Työttömyyttä esiintyi vuoden kaikkina kuukausina enemmän kuin edellisenä vuonna. Virallisen tilaston työttömien luku oli tammikuun lopussa 4,896 ja helmikuun lopussa 4,420, aleten sitten kesän ajaksi. Mutta marraskuussa, jolloin työttömyyttä jälleen oli enemmän, mainittu luku kohosi 3,604:ään, aleten kuitenkin taas jo joulukuulla. Edellisenä vuonna oli vuoden alkupuolella enemmän työttömyyttä helmikuun lopussa, jolloin virallisen tilaston työttömyysluku oli 1,685, ja vuoden loppupuolella marraskuun lopussa, jolloin sanottu luku oli 2,452.

Hinnat.

Tukkuhinta- ja elinkustannusindeksien kehitys vuonna 1925 oli seuraava:

	Tukkuhinta- indeksi	Muutos	Elin- kustannus- indeksi	Muutos
1924				
Joulukuu	1,139	+ 19	1,217	- 5
1925				
Tammikuu	1,137	- 2	1,199	- 18
Helmikuu	1,141	+ 4	1,191	- 8
Maaliskuu	1,131	- 10	1,210	+ 19
Huhtikuu	1,133	+ 2	1,201	- 9
Toukokuu	1,122	- 11	1,176	- 25
Kesäkuu	1,129	+ 7	1,191	+ 15
Heinäkuu	1,118	- 11	1,218	+ 27
Elokuu	1,142	+ 24	1,266	+ 48
Syyskuu	1,133	- 9	1,242	- 24
Lokakuu	1,121	- 12	1,228	- 14
Marraskuu	1,118	- 3	1,227	- 1
Joulukuu	1,120	+ 2	1,197	- 30

Hintataso on siis pysynyt sangen vakaana. Se tosin nousi vähän syyskesällä, mutta tämä nousu oli vain lyhytaikainen.

Ulkomaankauppa.

Viennin paljous eli volyyymi oli kuluneena vuonna jälleen suurempi kuin edellisenä vuonna. Se teki 123.8 % vuoden 1913 viennistä, kun vuoden 1924 vienti oli ollut 112.7 % siitä. Rahassa oli viime vuoden vienti 5,569.6 milj. mk, kun taas vastaava arvo vuonna 1924 oli 4,970.6 milj. mk.

Sahaamattoman puutavaran hinnoissa

esiintyi viime vuoden aikana hyvin tuntuvia vaihteluja. Propsin hinta oli vuoden alussa 625—650 mk engl. kuutiosyyltä. Hinta laski kuitenkin jatkuvasti vuoden kuluessa; syksyllä noteerattiin vain 550—500 mk kuutiosyyltä heti-toimituksella. Propsin kysyntä oli koko vuoden vähäistä. Sen sijaan paperipuiden kysyntä oli vilkasta. Niiden vienti oli vuonna 1925 1,400,580 m³ eli noin kolme kertaa niin suuri kuin edellisenä vuonna. Vuoden alussa oli paperipuiden hinta noin 730 mk kuutiosyyltä. Se laski kuitenkin hiljalleen vuoden mittaan ja oli syksyllä sekä vuoden lopussa 680—660 mk kuutiosyyltä v. n 1926 laivausta varten myytäessä.

Sahattun puutavaran markkinat muodostuivat v. n 1925 alkukuukausien aikana suurin piirtein normaaliksi. Muutamia maihin oli myynti kuitenkin tavallista pienempi, varsinkin Ranskaan frangin kurssin jyrkkien vaihtelujen takia. Vuoden aikana on ensi kertaa kokeiltu puutavaran viennillä Yhdysvaltoihin.

Kesäkuukausina puutavaramarkkinat heikkenivät huolestuttavassa määrässä. Hinnat laskivat ja kysyntä oli horjuvaa. Viimein koettivat sahanomistajat estää jatkuvaa hinnan alennusta tekemällä yhteisen sopimuksen määrättyjen minimihintain pitämistä vuoden loppuun saakka. Asema vakaantuikin syksyn kuluessa ja myynnit tapahtuivat vuoden lopulla normaalisesti. Hintojen kehitys näkyy seuraavasta yhdistelmästä.

Tavaran laatu	Hinta v. n alussa	Hinta heinäkuun lopussa	Alin hinta minimihintojen asettamisesta vuoden loppuun
3 × 9" honkalankut n. £	15. 10. — — 16. —. —	n. £ 12. —. —	n. £ 13. —. —
2½ × 7" „ battenssit . . . „	15. —. —	„ „ 11. 10. —	„ „ 12. —. —
2 × 4" „ scantlingit . . „	13. 10. — — 14. —. —	„ „ 11. —. —	„ „ 12. —. —
1 × 4" „ pikkulaudat . . „	13. —. — — 13. 10. —	„ „ 10. —. —	„ „ 11. —. —
3 × 9" kuusilankut „	15. —. —	„ „ 12. —. —	„ „ 13. —. —
2½ × 7" „ battenssit . . . „	14. —. —	„ „ 11. 10. —	„ „ 12. 5. —
2 × 4" „ scantlingit . . „	13. 10. — — 14. —. —	„ „ 11. —. —	„ „ 12. 5. —
1 × 4" „ pikkulaudat . . „	13. —. — — 13. 5. —	„ „ 10. —. —	„ „ 11. 10. —

Vuoden vaihteessa ja kuluvan vuoden alussa oli myynti v. n 1926 laivaukselle verraten normaalista. Tammikuun lopussa oli myyty määrä jonkun verran suurempi kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna ja hinnat olivat hiukan yllämainittuja alimpia hintoja korkeammat.

Sahattujen puutavaran vienti, 1,039,909 standerttia, oli v. 1925 samoin kuin edellisenäkin vuonna suurempi kuin vastaava vienti Ruotsista.

Paperimarkkinat muodostuivat v. 1925 kiinteiksi. Pienehköä hinnannousua tapahtui puolivuoden vaihteeseen asti, mutta sen jälkeen hinnat taas vähän alenivat ja olivat

	Vuoden alussa	Vuoden lopussa
Vahva sulfiittiselluloosa £	12. 10. —	£ 13. 10. — — 13. 15. —
Vaalea „ „	14. 10. —	„ 14. 15. — — 14. 17. 6
Valkoinen „ „	19. —. — — 19. 10. —	„ 19. —. — — 19. 10. —
Vaalea sulfaattiselluloosa „	14. 5. —	„ 14. 10. — — 14. 15. —
Vahva „ „	12. 10. —	„ 13. —. —

Puuvanukemarkkinoilla pysyivät hinnat verraten alhaisina. Vuoden alussa noteerattiin puuvanukkeemme hinta £ 3.15. — tonnilta cif Englannin satamassa. Kesään mennessä alenivat hinnat edelleen. Syyskesästä alkaen oli kuitenkin palautumista entisiin hintoihin havaittavissa.

Voimarkkinoilla tapahtui huomattavia hintaheilahduksia. Vuotta voidaan kuitenkin pitää verraten suotuisana. Koko kevät-talven ja kesän pysyi hintataso huomattavasti korkeampana kuin edellisenä vuonna. Syyspuolella sitävastoin hinnat jonkun verran laskivat Englannin siirtomaista Eurooppaan kohdistuneen suuren tuonnin vaikutuksesta. Keskihinta, jonka Valio tilitti jäsenmeijereilleen, oli Smk 34:23 kilolta eli Smk 2:28 korkeampi kuin edellisenä vuonna.

Voin vienti, joka v. 1925 oli 13,191,000 kg, ylitti vastaavan edellisen vuoden mää-

vuoden lopussa samalla tasolla kuin sen alussa. Varsinkin Kanadan kilpailu oli vuoden kuluessa paperimarkkinoilla tuntuva. Paperinvietimme Venäjälle on josain määrin lisääntynyt.

Selluloosamarkkinat muodostuivat hyvin tyydyttäväksi. Vuoden aikana lisääntyneellä tuotannolla oli hyvä menekki kaikilla entisillä markkinoilla ja lisäksi tulivat Italia, Espanja ja Venäjä uusiksi ostajamaiksi. Viimemainitusta maasta on tullut tärkeä ostaja. Hinnoina oli yleensä varma noususuunta. Hinnat olivat cif Englannin satamissa tonnilta:

rän kokonaista 60 %:lla, olipa jo jonkun verran suurempi kuin viimeisenä maailmansodan edellisenä vuonna.

Juustomarkkinoilla muodostuivat hinnat jonkun verran alhaisemmiksi kuin edellisenä vuonna. Valion tilittämä keskihinta oli viime vuonna Smk 16:97, kun se edellisenä vuonna oli Smk 18:77.

Yleinen vientihintaindeksi, joka laskeaan fob-hinnoista Suomen markoissa, pysyi viime vuoden vähän korkeammalla kuin v. 1924. Nousu oli kuitenkin vain 1.9 %. V. 1921 vientihintaindeksi saavutti huippukohtansa ja sen jälkeen sen kehitys on ollut seuraava: v. 1921 1,213, v. 1922 1,180, v. 1923 1,145, v. 1924 1,090 ja v. 1925 1,111. Seuraavain tavaran vientihintaindeksi nousi: voin 4.2, lankarullien 0.7, kuivan puuvanukkeen 1.4, selluloosan 7.1, puupahvin 4.5, käärepaperin 7.2 ja tervan 10.2 %:lla. Sitävastoin seuraavain tava-

rain vientihintaindeksi aleni: tuoreen lihan 1.8, juuston 6.9, propsien 5.0, lankkujen 5.9, battenssien 3.0, lautojen 1.3 ja painopaperin 0.7 %:lla.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, miten Suomen tärkeimpien vientitavarain vienti on vv. 1921—1925 volyymitaan kehittynyt verraten vuoden 1913 vientiin:

Tavaran laatu	Vienti prosenteissa vuoden 1913 viennistä				
	1921	1922	1923	1924	1925
Sahaamaton puutavara	26	68	99	93	113
Sahattu puutavara	71	94	100	113	115
Puuvanuke	112	115	140	227	163
Selluloosa	163	244	263	364	390
Paperi	88	132	119	126	145
Voi ja juusto ..	62	80	57	78	123
Pahvi	23	46	44	61	95

Tuonnin volyyymi lisääntyi jonkun verran edelliseen vuoteen verraten. Vuonna 1922 oli tuonti 74.7 %, v. 1923 101.5 %, v. 1924 99.3 % ja vuonna 1925 105.8 % vuoden 1913 tuonnista. Tuonnin raha-arvo kohosi 4,715.5 milj. markasta vuonna 1924 5,513.9 milj. markkaan v. 1925. Tämä nousu on 16.9 % eli suurempi kuin tuonnin volyyymi edellyttäisi. Erotus johtuu siitä, että tuontitavarain keskihinta muodostui korkeammaksi kuin edellisenä vuonna.

Yksityisten tavarain tuonnissa kiinnittää huomiota sokerin tuonnin suuri lisäys. Tämän tavaran tuonti oli 64.8 % edellisen vuoden vastaavaa tuontimäärää suurempi ja oli enemmän kuin kaksinkertainen v:n 1913 sokerintuontiin verraten. Lisäys ei kuitenkaan johtunut kulutuksen lisäänty-

misestä, vaan aiheutui kuluvan vuoden alusta voimaantulleen korotetun tullin välttämisen halusta. Samasta syystä lisääntyi myös kahvin tuonti. Sen tuontimäärä oli 47.0 % suurempi kuin v:n 1913 tuonti. Huomattavaa nousua oli lisäksi maanviljelyskoneiden, automobiilien ja puuvillan tuonnissa. Vähän pienempi oli vehnäjuuhojen ja rehukakkujen tuonnin lisäys. Vähennystä taas tapahtui m. m. jauhamattoman rukiin, tupakan, takkiraudan ja petrolin tuonnissa; kivihiiilen tuonti pysyi jokseenkin yhtä suurena kuin edellisenä vuonna.

Tuontitavarain hintaindeksi kohosi viime vuonna ensin maaliskuuhun saakka, mutta sitten alkoi laskusuunta, jota kesti vuoden loppuun saakka. Tästä huolimatta muodostui tuontihintaindeksi koko vuodelta korkeammaksi kuin edellisenä vuonna; se oli nimittäin v. 1924 958 ja v. 1925 1,052. Erilaisten tavararyhmienkin tuontihintaindeksit muodostuivat viime vuonna hintojen laskusuunnasta huolimatta korkeammiksi kuin edellisenä vuonna. Niinpä viljatuotteiden koko vuoden tuontihintaindeksi oli v. 1924 984, mutta v. 1925 1,230, kahvin vastaavat indeksit olivat 827 ja 1,120, nahkatavaran 913 ja 1,114 sekä väkirehujen 984 ja 1,169.

Maamme kauppatase osotti v. 1925 56.6 milj. markan vientienemmyyden, kun tämä enemmys edellisenä vuonna oli 255.1 milj. mk. Vientienemmyyden aleneminen niin huomattavasti edelliseen vuoteen verraten johtui melkein yksinomaan edellämaitusta suuresta sokerin ja kahvin tuonnista, joka vaikutti, että joulukuussa tuontienemmys oli 370.1 milj. mk. Edellisenä vuonna osotti sen sijaan joulukuu 91.4 milj. mk:n vientienemmyyden.

Vuosien 1920—1925 tuonti ryhmitettynä laatunsa mukaan ja verrattuna vuosien 1911—1913 tuontiin.

Tuonin laatu	Keskimääräinen 1911—1913		1920		1921		1922		1923		1924		1925	
	Milj. mk	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk	% vuos. 1911—1913 tuonnista
Elintarpeet ja nautintoaineet	187,168	67.36	1,577,101	54.14	1,450,126	67.14	1,474,153	82.16	1,666,167	89.20	2,062,186	99.18	2,062,186	99.18
Kulutettaviksi aiottu teollisuustuotteet	88,646	78.89	682,657	74.49	802,811	92.10	1,087,132	150.93	1,087,132	150.93	937,104	118.99	999,108	123.86
Raaka-aineet	151,249	91.60	834,749	49.11	1,272,122	81.44	1,461,578	105.79	1,527,180	106.58	1,759,692	118.80	1,759,692	118.80
Kuljetusneuvot, koneet, työkalut y. m. s. tuotantovälineet	44,564	61.13	493,491	111.44	446,551	125.46	578,791	180.58	583,761	173.69	692,801	182.80	692,801	182.80

Ennen maailmansotaa ja sodan jälkeen on vienti ollut prosenteissa tuonnista.

V. 1923	95.5 %
„ 1924	105.4 „
„ 1925	101.0 „

Vv. 1909—1913	74.6 %
V. 1919	35.1 „
„ 1920	80.7 „
„ 1921	94.5 „
„ 1922	112.5 „

Tuonnin ja viennin arvo eri kuukausina sekä tuonnin ja viennin enemmys vuosina 1913, 1924 ja 1925 käy ilmi seuraavasta taulukosta.

Kuukausi	Tuonti, milj. mk.			Vienti, milj. mk.			Tuontienemmys — Vientienemmys +		
	1913	1924	1925	1913	1924	1925	1913	1924	1925
Tammikuu	29.9	378.5	321.3	13.0	216.7	240.3	— 16.9	— 161.8	— 80.9
Helmikuu	26.6	297.9	285.0	14.2	140.3	221.4	— 12.4	— 157.6	— 63.6
Maaliskuu	30.0	244.9	399.0	13.6	125.9	230.0	— 16.4	— 119.0	— 169.0
Huhtikuu	32.3	426.2	403.6	17.9	246.2	258.6	— 15.0	— 180.0	— 145.0
Toukokuu	52.6	521.8	438.5	36.6	328.1	457.7	— 16.0	— 193.7	+ 19.2
Kesäkuu	43.0	441.2	454.5	49.1	515.3	545.6	+ 6.1	+ 74.1	+ 91.1
Heinäkuu	43.5	412.3	459.5	56.6	736.1	802.0	+ 13.1	+ 323.8	+ 342.5
Elokuu	40.3	393.9	448.4	52.1	587.8	687.9	+ 11.8	+ 193.9	+ 239.5
Syyskuu	51.8	418.7	539.7	50.3	511.5	702.0	— 1.5	+ 92.8	+ 162.3
Lokakuu	61.4	456.3	531.1	42.9	629.0	607.3	— 18.5	+ 172.7	+ 76.2
Marraskuu	48.4	404.3	535.7	32.3	522.8	490.1	— 16.1	+ 118.5	— 45.6
Joulukuu	35.6	319.5	696.7	26.8	410.9	326.6	— 8.8	+ 91.4	— 370.1
	495.4	4,715.5	5,513.0	404.8	4,970.6	5,569.6	— 90.6	+ 255.1	+ 56.6

Rahamarkkinat.

Maamme taloudellisessa kehityksessä viime vuonna yleensä vallinnut suotuista suunta sekä kahden viime vuoden aikana tapahtunut rahamarkkinain vakautuminen ilmeni yleisenä raha-aseman helpottumisena. Sen aikaansaajana on pidettävä pääasiallisesti kotimaista pääoman muodostusta. Valtio tosin kevättalvella otti Amerikasta uuden pitkäaikaisen 10 milj. dollarin lainan. Mutta toiselta puolen valtion ulkomaista velkaa kuoletusten kautta vähennettiin kaikkiaan 144 milj. mk. Niinikään yksityispankit vuoden aikana lyhensivät ulkomaisia velkojaan 129 milj. mk:lla ja Suomen Pankin valuuttavarasto lisääntyi yli 600 milj. mk:lla. Täten maamme velkasuhde ulkomaihin viime vuonna melkoisesti parantui.

Yksityispankkien kotimaisen lainanannon ja lainanoton välinen erotus, joka vuoden

alussa oli 1,386.5 milj. mk, pieneni vuoden alkukuukausina hitaasti ja oli toukokuun lopussa 1,309.8 milj. mk. Kesä- ja heinäkuussa oli tämä pieneminen nopeampaa, mutta elo- ja syyskuussa lainanannon ja lainanoton välinen erotus jonkunverran kasvoi. Lokakuussa väheni tämä erotus taas ja oli vuoden lopussa 1,053.6 milj. mk. Kaikkiaan yksityispankkien lainananto viime vuoden aikana väheni 252 milj. mk, samalla kun niiden lainanotto kasvoi 62.9 milj. mk. Lainanoton lisääntyminen olisi ollut melkoista suurempi, ellei valtio olisi vuoden aikana ottanut saataviaan yksityispankeista pois.

Seuraavasta taulukosta näkyy, miten nämä ilmiöt ovat vaihdelleet v. 1913 ja kuutena viime vuotena.

Vuosi	Lainananto kasvannut (+) tai vähentyn. (-)	Lainanotto kasvannut (+) tai vähentynyt (-)	Lainanannon ja lainanoton erotus kasv. (+) tai vähentyn. (-)	Lainanotto %:ssa lainanannosta vuoden lopussa
1913	+ 6 milj.	+ 29 milj.	- 23 milj.	91
1920	+ 1,054 „	+ 229 „	+ 825 „	65
1921	+ 419 „	+ 175 „	+ 244 „	63
1922	+ 173 „	+ 348 „	- 175 „	67
1923	+ 723 „	+ 609 „	+ 114 „	69
1924	- 98 „	+ 657 „	- 755 „	80
1925	- 252 „	+ 63 „	- 315 „	84

Säästöpankkien säästö- ja juoksevat tilit kasvoivat viime vuonna, ellei oteta lukuun korkoja, 135 milj. mk ja olivat vuoden päättyessä 1,939 milj. mk. Edellisenä vuonna näiden tilien vastaava kasvu oli ollut 91.3 milj. mk. Talletukset osuuskauppojen säästökassoiissa kasvoivat viime vuonna 53.9 milj. mk ja olivat vuoden lopussa

195.2 milj. mk. Postisäästöpankissa talletukset lisääntyivät 25 milj. mk:lla ja osuus-kassoissa ja Osuuskauppojen Keskuslainarahastossa 21 milj. mk:lla.

Aseman paraneminen rahamarkkinoilla teki Suomen Pankille mahdolliseksi ryhtyä Pankin korkomäärien alentamiseen. Elokuun 14 p:nä alensi Suomen Pankki dis-

konttokorkojansa 1 prosentilla, jolloin alimaksi diskonttokoroksi tuli 8 %. Kun rahamarkkinat edelleen osottivat helpottumisen merkkejä, katsoi Suomen Pankki lokak. 29 p:nä olevan syytä uudelleen alentaa diskonttokorkoansa 1/2 %:lla. Tällöin tulivat korkomäärät olemaan seuraavat:

7 1/2 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä, joilla maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi aika;

8 % diskontattaessa samanlaisia vekseleitä, joilla maksupäivään on pitempi aika kuin kolme kuukautta;

8 1/2 % diskontattaessa muita vekseleitä riippumatta siitä, onko niillä maksupäivään pitempi tai lyhyempi aika;

7 1/2 à 8 %, riippuen vakuudesta, myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiiivejä panttia vastaan, johon ei sisälly osakkeita;

8 1/2 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiiivejä osakkeita vastaan;

jonka ohessa kassakreditiivien sisäänkirjoitusmaksu oli laskettava 1/2 % mukaan vuodelta.

Viimeksimainitun koronalennuksen jälkeen yksityisetkin rahalaitokset alensivat jonkunverran, ei kuitenkaan Suomen Pankin alennuksia vastaavassa määrässä, sekä

anto- että ottolainauskorkojaan. Vuoden lopussa olivat suurpankkien lainanantokorot, luoton ja vakuuden laadun mukaan, yleensä 9 1/2—10 1/2 %, lainanottokorot talletuksista 6 1/2 % ja juoksevalla tilillä 5 %, muiden yksityispankkien lainanantokorot 9 1/2—12 1/2 %, lainanottokorot talletuksista 6 3/4—7 1/2 ja juoksevalla tilillä 5—6 %.

Huomattavimpien ulkomaisten keskuspankkien vuodenvaihteessa voimassa olleet alimmat diskonttokorot sekä päivämäärät, mistä alkaen nämä korot ovat olleet voimassa, käyvät ilmi seuraavasta tunnetun englantilaisen talouslehden Economist'in taulukosta:

Pankki	Päivämäärä, josta alkaen korko on ollut	Korko %
Amsterdam	3/10 25	3 1/2
Berlin	26/2 25	9
Bryssel	1/12 25	7
Genève	22/10 25	3 1/2
Kööpenhamina	8/9 25	5 1/2
Lontoo	3/12 25	5
Madrid	23/3 23	5
Oslo (Kristiania)	12/1 26	6
Pariisi	9/7 25	6
Tukholma	9/10 25	4 1/2
Wien	3/9 25	9
New York	7/1 26	4

Suomen Pankin toiminta.

Lainausliike. vuoden 1925 kunkin kuukauden lopussa käy Suomen Pankin varsinainen luotonanto ilmi oheen liitetystä taulukosta.

Suomen Pankin kotimainen luotonanto liiketoimintaan v. 1925.

Kuukauden loppu	Yksityisille Milj. mk	%	Pankeille Milj. mk	%	Yhteensä Milj. mk
1924					
Joulukuu	393.1	71.3	158.0	28.7	551.1
1925					
Tammikuu	381.5	62.2	232.0	37.8	613.5
Helmikuu	378.7	62.6	225.8	37.4	604.5
Maaliskuu	376.2	57.6	276.9	42.4	653.1
Huhtikuu	343.5	63.1	201.1	36.9	544.6
Toukokuu	293.7	67.1	144.2	32.9	437.9
Kesäkuu	308.4	73.4	111.7	26.6	420.1
Heinäkuu	320.2	86.3	51.0	13.8	371.2
Elokuu	339.7	87.1	50.2	12.9	389.9
Syyskuu	324.7	86.1	52.8	14.0	377.5
Lokakuu	336.4	96.1	13.7	3.9	350.1
Marraskuu	352.2	96.8	11.6	3.2	363.8
Joulukuu	453.0	94.6	25.9	5.4	478.9

Pankin luotonanto yksityisille, joka vuoden alussa oli 393.1 milj. mk, väheni joka kuukausi toukokuun loppuun saakka, jolloin se oli 293.7 milj. mk. Tämän jälkeen se joka kuukausi, lukuunottamatta syys- ja lokakuuta, nousi ja oli vuoden lopussa 453.0 milj. mk eli 59.9 milj. mk suurempi kuin vuoden alussa. Luotonanto yksityispankeille, mikä vuoden alussa oli 158.0 milj. mk, nousi maaliskuun loppuun 276.9 milj. mk:aan, mutta aleni sen jälkeen vuoden loppuun 25.9 milj. mk:aan, ollen alimillaan eli 11.6 milj. mk marraskuun lopussa. Vuoden lopussa oli luotonanto yksityispankeille 132.1 milj. mk pienempi kuin vuoden alussa. Tässäkin näyttäytyy raha-aseman helpottuminen.

Pankin koko luotonanto, joka vuoden alussa oli 551.1 milj. mk., oli korkeimmillaan maaliskuun lopussa, jolloin se oli 653.1

milj. mk, ja alimillaan lokakuun lopussa, jolloin se oli 350.1 milj. mk; vuoden päättyessä se oli 478.9 milj. mk eli 72.2 milj. mk pienempi kuin vuoden alussa.

Pankin luotonanto on edelleen laadultaan parantanut. Siten ovat kauppaliikkeiden vekselit, jotka edustavat puhtainta tavara-vekselityyppiä, suhteellisesti yhä lisääntyneet, niin että ne vuoden lopussa tekivät 36.76 % kaikista salkussa olleista Pankin suoraan diskonttaamista kotimaisista vekseleistä, vastaavan prosenttiluvun edellisen vuoden lopussa ollessa ainoastaan 25.72 % ja vuoden 1922 päättyessä vain 11.76 %. Myös teollisuusliikkeiden vekseleistä on yhä suureneva osa ollut joko puhtaita tavaravekseleitä tai sesonkivekseleitä, jotka valmistetun tavaran myynnistä on säännöllisesti lunastettu. Erikoista huomiota on kiinnitetty ulkomaisiin vekseleihin, joiden määrä vuo-

den kuluessa onkin kasvanut 9.2 miljoonasta 101.5 miljoonaan markkaan. Nämä ovat kaikki ensiluokkaisia kauppavekseleitä, jotka vientiliikkeet ovat asettaneet ulkomaisten ostajainsa maksettaviksi.

Suomen Pankin suoranainen kotimainen vekseliluotonanto jakaantui seuraavalla tavalla:

	31/12 1924	31/12 1925
Vientiteollis. vekseleitä	59.53 %	35.87 %
Tuontiteollis. „	10.76 „	23.39 „
Kauppaliikk. „	25.72 „	36.76 „
Muita „	3.99 „	3.98 „

Myöntämiensä hypoteekkilainoja ja kassakreditiiveja on Pankki myös voinut lisätä. Edellisten määrä on vuoden aikana kasvanut n. 4.3 milj. mk:sta n. 31.1 milj. mk:aan ja jälkimmäisten 7.2 milj. mk:sta n. 23.7 milj. mk:aan.

Valtion sitoumukset.

Alempana olevasta taulukosta näkyy, että

Suomen Pankin hallussa olevat Suomen valtion sitoumukset v. 1925.

Kuukauden loppu	Lyhytaikaisia sitoumuksia	Obligatioita				Yhteensä (1+5)
	Korvaus Venäjän valuuttalainoista	Avustuslaina (350.0)	V. 1918 kulkulaitoslaina (120.0)	Muita obligatioita	Yhteensä obligatioita ¹⁾	
	1	2	3	4	5	
Kirjattu arvo miljoonin markkoin						
1924						
Joulukuu	48.0	344.9	68.7	24.3	437.9	485.9
1925						
Tammikuu	36.0	344.9	68.7	24.3	437.9	473.9
Helmikuu	36.0	344.9	68.7	24.3	437.9	473.9
Maaliskuu	36.0	344.9	68.7	24.3	437.9	473.9
Huhtikuu	36.0	344.9	—	24.3	369.2	405.2
Toukokuu	36.0	344.9	—	26.1	371.0	407.0
Kesäkuu	36.0	338.7	—	26.3	365.0	401.0
Heinäkuu	36.0	338.9	—	28.6	367.3	403.3
Elokuu	36.0	338.7	—	28.6	367.3	403.3
Syyskuu	36.0	338.7	—	28.6	367.3	403.3
Lokakuu	36.0	338.7	—	30.8	369.5	405.5
Marraskuu	36.0	338.7	—	30.5	369.2	405.2
Joulukuu	36.0	304.8	—	38.0	342.8	378.8

¹⁾ Suomen Pankin julkaisemissa bilansseissa sisältyy Suomen valtion obligatioita myös otsakkeeseen »Obligatioita ulkomiaan rahassa».